

MIDDENSTANDSPARTIJ (later MIDDENSTANDSPARTIJ VOOR HANDEL, INDUSTRIE, AMBACHT, LAND- EN TUINBOUW)

De eind 1947 opgerichte **Middenstandspartij** was eind jaren veertig, begin jaren vijftig de enige belangenpartij die deelnam aan landelijke verkiezingen.

Over de geschiedenis van de Middenstandspartij is weinig bekend. De partij is naar alle waarschijnlijkheid eind november 1947 opgericht door een vijftal in politieke kringen onbekende middenstanders. In dezelfde maand stuurde de Middenstandspartij een circulaire rond met beginselverklaring en program van de partij. De belangen van de middenstand stonden hierin uiteraard voorop. 'Wij willen geen tweederangs burgers zijn', zo heette het in de beginselverklaring, 'de middenstander moet niet de kop van Jut zijn, waarop alle slagen neerkomen'. De partij eiste dan ook de erkenning van het nut van een gezonde middenstand. Gezondmaking verwachtte de partij onder meer van een terugdringing van de bureaucratie en de staatsbemoeiingen, de opheffing van personeel-inkoopverenigingen en de invoering van sociale voorzieningen voor de middenstand.

De nieuwe partij kreeg in de eerste weken nog enige publiciteit, maar zou al snel in de anonimiteit verdwijnen. Onder leiding van partijvoorzitter A.Th. van Engh behaalde de Middenstandspartij desalniettemin een vrij redelijk resultaat bij de verkiezingen voor de Tweede Kamer op 7 juli 1948. De partij greep weliswaar net naast een zetel, maar met 40.949 stemmen (0.83%) hadden de middenstanders een bemoedigend resultaat gehaald. Vooral in Friesland, Groningen, Den Haag en Zeeland bleek de partij over enige aanhang te beschikken.

Een jaar later nam de partij in verschillende gemeenten deel aan de verkiezingen voor de gemeenteraad. In de meeste steden bleef de partij (vaak net) onder de kiesdrempel: alleen in Arnhem sleepten de middenstanders een zetel in de wacht. Daarnaast behaalde de partij in 1950 bij de dat jaar gehouden Provinciale-Statenvierkiezingen zetels in Noord-Brabant en Zeeland.

In de partij deed zich in hetzelfde jaar een kleine machtsverschuiving voor. Het oude bestuur onder leiding van Van Engh verdween in 1950 vrijwel geheel van het toneel. De nieuwe sterke man in de partij werd J.A.A. Toussaint. Het nieuwe bestuur stelde statuten op en veranderde de naam van de partij in Middenstandspartij voor Handel, Industrie, Ambacht, Land- en Tuinbouw. Daarnaast bracht de partij nu ook een eigen periodiek uit: *De Middenstandskrant*. Met het oog op de verkiezingen voor de Tweede Kamer in 1952 kreeg ook het verkiezingsprogramma een fikse opknapbeurt. In het nieuwe programma beperkte de partij zich niet slechts tot de belangen van de middenstand, maar sprak zij zich ook uit voor wijziging van de kieswet teneinde kiezers meer invloed op de samenstelling van het parlement te geven. Daarnaast sprak de partij zich ook nadrukkelijk uit ook voor handhaving van een nauwe band met Nieuw-Guinea, Suriname en de Nederlandse Antillen.

Electoraal bleek de reorganisatie weinig effect te sorteren. Bij de verkiezingen voor de Tweede Kamer op 25 juni 1952 zag de Middenstandspartij een fors deel van haar aanhang verdwijnen. De partij behaalde nog slechts 25.108 stemmen (0.47%). Opvallend was wel de hoge score die de partij in de provincie Zeeland boekte.

Na 1952 leidde de partij nog enige jaren een zieltogend bestaan. Alleen in de provincie Groningen nam de partij nog tot 1958 deel aan verkiezingen voor de gemeenteraad en voor de Provinciale Staten. Het leverde in 1954 onder meer een Statenzetel op, die vier jaar later echter weer verloren ging. Aan verkiezingen voor de Tweede Kamer heeft de partij niet meer deelgenomen. Met het oog op de Tweede-Kamerverkiezingen in 1956 had de Middenstandspartij zich aangesloten bij een gelegenheidscoalitie van allerlei zeer conservatieve en extreem-rechtse partijtjes en clubjes. Als **Nederlandse Oppositie Unie** nam deze coalitie zonder veel succes deel aan de Tweede-Kamerverkiezingen op 13 juni 1956.

In de jaren zestig kwam de Middenstandspartij nog eenmaal in het nieuws, toen de Rotterdamse tandarts A. Snoeck in 1966 bekend maakte dat de partij samen met de **Boerenpartij** zou deelnemen aan de verkiezingen voor de gemeenteraad en voor de Provinciale Staten.